

БІОРІЗНОМАНІТТЯ
УКРАЇНИ
ФОНД ЗАХИСТУ

ІНСТИТУТ ЗООЛОГІЇ
НАН УКРАЇНИ
М. І. ШМАЛЬГАУЗЕНКО

Khmelnytskyi Institute of Botany National
Academy of Sciences of Ukraine

Ukrainian Nature Conservation Group

Зустрічі видів, занесених до Червоної книги України

УВАГА! та міжнародних угод
ЦЕ - ЧОРНОВИЙ ВАРІАНТ МАКЕТУ

НЕ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ

УВАГА!

ЦЕ - ЧОРНОВИЙ ВАРІАНТ МАКЕТУ

НЕ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ

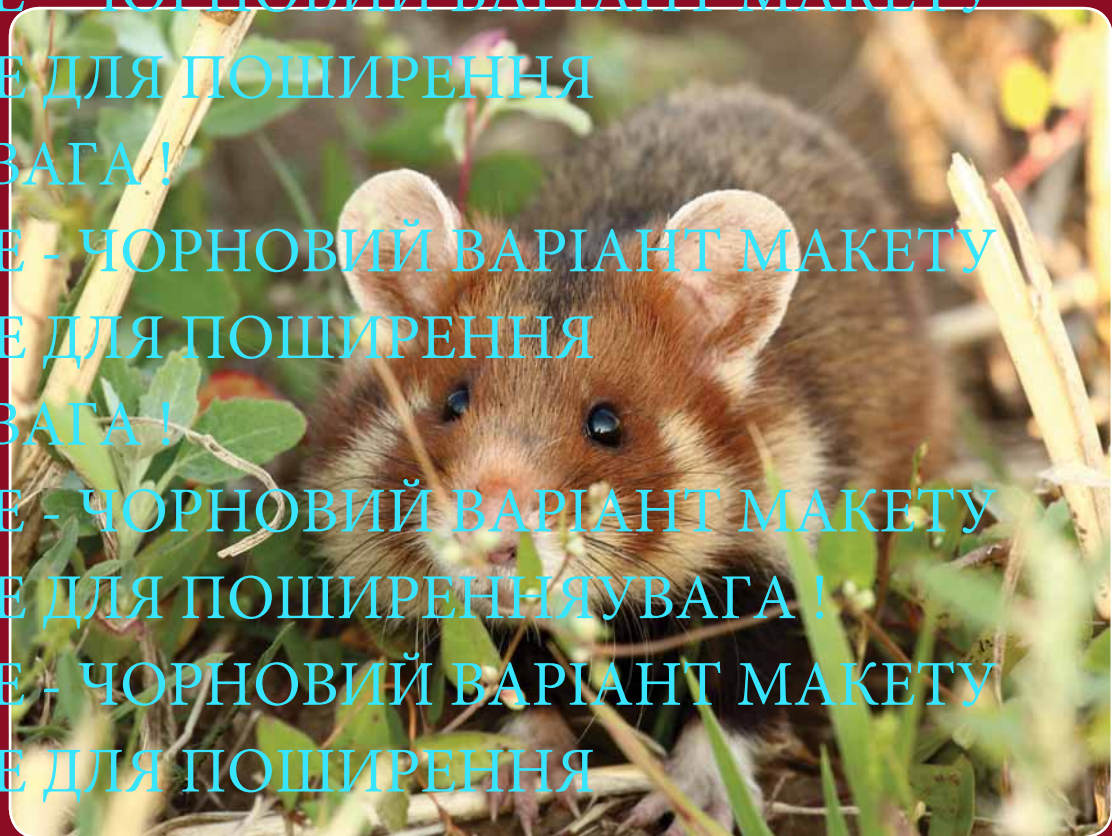
УВАГА!

ЦЕ - ЧОРНОВИЙ ВАРІАНТ МАКЕТУ

НЕ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УВАГА!

ЦЕ - ЧОРНОВИЙ ВАРІАНТ МАКЕТУ

НЕ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ

Київ, 2020

БО «БФ «Фонд захисту біорізноманіття України»
Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України
ГО «Українська природоохоронна група» (UNCG)

УВАГА !

ЦЕ - ЧОРНОВИЙ ВАРІАНТ МАКЕТУ

Зустрічі видів, занесених до

Червоної книги України

ЦЕ - ЧОРНОВИЙ ВАРІАНТ МАКЕТУ

та міжнародних угод

УВАГА !

ЦЕ - ЧОРНОВИЙ ВАРІАНТ МАКЕТУ

НЕ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ

УВАГА !

ЦЕ - ЧОРНОВИЙ ВАРІАНТ МАКЕТУ

НЕ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ

Зустрічі видів, занесених до Червоної книги України та міжнародних угод. (Серія: «Conservation Biology in Ukraine». – Вип. 19.) .– Київ; Чернівці : Друк Арт, 2020. – 704 с.

ISBN ????

Редакційна колегія: д.б.н. **А.А. Куземко, С.С. Садогурська**, Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАНУ, Ukrainian Nature Conservation Group (UNCG); к.б.н. **П.Є. Гольдін**, Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАНУ; к.б.н. **В.В. Кавурка, Ю.К. Куцоконь**, к.б.н. **О.Д. Некрасова, О.В. Василюк**, Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАНУ, UNCG; к.б.н. **О.В. Прилуцький**, кафедра мікології та фітоімунології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, UNCG; к.б.н. **М.Ю. Русін**, Київський зоологічний парк загальнодержавного значення.

Макет: Н. Антонова.

Фото на обкладинці: Maria Ghazali, Michał J., Peter Krimbacher (CC BY-SA 3.0).

Впорядкування географічних координат: Олексій Марущак.

До збірника включені відомості про знахідки у 2009–2020 роках видів тварин, занесених до Червоної книги України. В публікації представлена інформація, зібрана понад як 180 фахівцями-зоологами та аматорами. Загалом подано інформацію про понад як 1220 зустрічей видів тварин, рослин та грибів, включених до Червоної книги України та Резолюції 6 Бернської конвенції. Збірник розрахований на професійних зоологів, природоохоронців, працівників установ природно-заповідного фонду.

Видано БО «БФ «Фонд захисту біорізноманіття України».

Збір та опрацювання матеріалу здійснено за сприяння Ukrainian Nature Conservation Group.

- © БО «БФ «Фонд захисту біорізноманіття України», 2020
- © Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, 2020
- © Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України, 2020
- © ГО «Українська природоохоронна група» (UNCG), 2020

Руденко А.Г.¹,
Руденко В.П.²,
Коваленко Т.А.²,
Чаплигіна А.Б.³,
Надточій А.С.⁴,
Литвиненко С.П.⁵,
Євтушенко Г.О.⁵

¹вул. Дніпрова, 26, м. Гола Пристань, Херсонська обл. 75602
e-mail: Antonia-luis@ukr.net

²Національний природний парк «Джарилгацький»

³Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

⁴Український науково-дослідний інститут екологічних проблем (УКРНДІЕП)

⁵Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Старобільськ)

ЗНАХІДКИ РІДКІСНИХ ВИДІВ ХРЕБЕТНИХ ТВАРИН В РАЙОНІ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ДЖАРИЛГАЦЬКИЙ» У 2019 РОЦІ

Матеріали про знахідки видів хребетних тварин, що занесені до Червоної книги України (2009), отримано у 2019 році на територіях Національного природного парку «Джарилгацький» (о. Джарилгач, материкових ділянках) та на окремих прилеглих територіях (Каржинських островах, озері Устричне, с. Лазурне). Обліки проводились у всі сезони року на контрольних полігонах о. Джарилгач (травень-серпень), уздовж узбережжя Джарилгацької затоки під час зимівлі та міграцій водно-болотних птахів. На Каржинських островах робота проводилась у червні-липні, а на озері Устричному у липні та вересні. Опис полігонів та маршрутів зроблено у інших наших роботах (Руденко, Руденко, Гусарчук, 2019; Руденко, Коваленко, 2019). Фіксувались також усі зустрічі рідкісних видів поза межами контрольних ділянок. Частина матеріалів була отримана на початку травня 2019р. під час експедиції науковців, що проводилась під керівництвом доктора біологічних наук А.Б. Чаплигіної (Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди).

У 2019 році відмічено 1 вид плазунів, 22 види птахів та 3 види морських ссавців. Видовий склад рідкісних видів був збідненим, по зрівнянню з 2018 роком. Зменшилась і чисельність окремих видів птахів (Таблиця 1).

За нашими спостереженнями, на територіях обліку чисельність гадюки степової (*Vipera renardi* Christoph)

у порівнянні з минулими роками на о. Джарилгач не змінилась і складала 0,1 особини на 1 км маршруту. Однак у 2019р. тут збільшились зустрічі відпочиваючих з цим отруйним видом. Відмічено 8 укусів людей степовою гадюкою. Основні місця зустрічей – район Джарилгацьких маяків, Коса острова, особливо західна її частина, що знаходиться поряд з с. Лазурне. Ці місця є основними для рекреації. Тут в разі збільшилась чисельність відпочиваючих, що спровокувало значну кількість зустрічей зі степовою гадюкою. Масава рекреація на о. Джарилгач – є негативним фактором для даного рідкісного виду. Є усні повідомлення, що при зустрічах гадюк вбивають.

Треба відзначити, що зменшилось число видів птахів з 25 видів у 2018р. до 23 у 2019р. (Руденко та ін., 2019). Не відзначені деякі рідкісні види хижих птахів, зокрема луни (*Circus* sp.) та підорлик малий (*Aquila pomarina* Brehm.). Хоча відмічено 2 нових види, що не зустрічались останніми роками: канюк степовий (*Buteo rufinus* Cretzschm.) та сокіл сапсан (*Falco peregrinus* Tunst.).

Не спостерігались рідкісні види гусей. Є відомості про загиблого лебедя малого (*Cygnus bewickii* Yarell), що був помічений GPS-передавачом бельгійськими та російськими орнітологами (Морозов В.) на території Байдарацької Губи і знайдений Мезєновим А.С. (БЗ «Асканія-Нова») поблизу с. Лазурне, Скадовського району.

Найбільш частіше спостерігався пелікан рожевий (*Pelecanus onocrotalus* L.). Його зграї від 4 до 130 особин зустрічались на о. Джарилгач і Джарилгацький затоці, біля Каржинських островів. На цих островах відмічено 5 рідкісних видів, вперше зареєстровано гніздування косаря (*Platalea leucorodia* L.).

Значно зменшились зустрічі куликів, що гніздяться, особливо чоботаря (*Recurvirostra avosetta* L.), пісочника морського (*Charadrius alexandrinus* L.). Кулик-довгоніг (*Himantopus himantopus* L.) хоч і зустрічався більш частіше, ніж чоботар, але загальна чисельність його особин значно скоротилась. Частіше зустрічався кулик-сорока (*Haematopus ostralegus* L.) – 18 зустрічей. Реєструвався на всіх моніторингових точках та на Каржинських островах. В 2019 році вперше для НПП «Джарилгацький» С.П. Литвиненком на о. Джарилгач відмічений баранець великий (*Gallinago media* Lath.). Загалом в 2019 році відмічено 8 видів куликів.

Через збільшення чисельності відпочиваючих людей у туристичних закладах с. Лазурне, Скадовського району, їхньому постійному переміщенню

з материка на косу острова Джарилгач, була знищена колонія крячка малого (*Sterna albifrons* Pall.), яка у 2018р. складала близько 22 гніздових пар. Чисельність виду в даному районі значно зменшилась.

Відмічено 3 види Горобцеподібних (*Passeriformes*), які з 2017 року на о. Джарилгач не зустрічались: *Columba oenas* L., *Lanius senator* L., *Emberiza melanocephalus* Scop.

Необхідно відмітити, що зростання пресу рекреації у НПП «Джарилгацький» привело до різкого скорочення рідкісних видів та їх чисельності на його територіях, особливо на о. Джарилгач. На даний момент зростання відпочиваючих є найбільш критичним антропогенним чинником для рідкісних видів.

Джарилгацька та Каркінітська затоки залишаються важливішим місцем мешкання морських ссавців, а саме 3 видів дельфінів (Таблиця 1). Нами відмічено 9 зустрічей дельфінів під час поїздок до о. Джарилгач. Найменша чисельність відмічена у двох видів – *Phocoena phocoena* L. та *Tursiops truncatus* Montagu.

Таблиця 1.

Зустрічі рідкісних видів хребетних тварин в районі Національного природного парку «Джарилгацький» у 2019 році

Вид	Місце знахідки	Координати у десятигратній системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
<i>Vipera renardi</i> Christoph	Урочище Мар'їн Гай, околиці м. Скадовськ	46.071348	32.521242	04.04.2019	1 особина, в степу	Руденко В.П., Коваленко Т.А.
- // -	О. Джарилгач, Степ між Урочищем Маяки та Мисливськими хатинками	46.004988	33.013691	17.05.2019	2 особини, в степу.	Чаплигіна А.Б., Надточий А.С., Руденко В.П. та ін.
- // -	О. Джарилгач, Коса Медвежа	46.028735	32.999139	14.05.2019	2 особина, відпочинок в степу	Коваленко Т.А.
- // -	О. Джарилгач	46.015711	32.544932	С травня по серпень 2019р.	Відмічено 8 укусів відпочиваючих. 8 особин в степу, в урочищі Маяки, Коса острова, ін.)	Руденко А.Г.
<i>Pelecanus onocrotalus</i> L.	О. Джарилгач, Коса Медвежа	46.014511	32.593197	05.04.2019	5 дорослих особин. Харчування.	Руденко В.П.
- // -	О. Джарилгач, Коса Мілка	46.039222	32.896635	30.05.2019	62 особини (дві групи, 13 та 42 особини дорослих). Харчування.	Руденко В.П., Руденко А.Г., Коваленко Т.А.
- // -	- // -	46.040414	32.879126	30.05.2019	40 доросла особина. Відпочинок	- // -
- // -	О. Джарилгач, Коса Мілка. Система озер.	46.023438	32.525822	30.05.2018	38 дорослих особин. Харчування та відпочинок	- // -
- // -	О. Джарилгач, Коса Дурілова та Джарилгацька затока	46.030941	32.500613	30.05.2018	50 дорослих особин. Відпочинок на косі.	- // -

Вид	Місце знахідки	Координати у десятигрітній системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
- // -	О. Джарилгач, Коса Мілка. Система озер.	46.023438	32.525822	08.06.2019	150 дорослих особин. Харчування	Руденко В.П.
- // -	о. Джарилгач, озера біля ур. Маяки	46.010113	33.030111	11.06.2019	4 дорослі особини. Відпочинок.	- // -
- // -	о. Джарилгач, озеро Сине	46.013198	33.012758	13.06.2019	25 дорослих особин, відпочинок	- // -
- // -	О. Джарилгач, Коса Мілка, Велике озеро	46.045657	32.882387	13.06.019	32 дорослих особини. Харчування.	- // -
- // -	- // -	46.044064	32.885300	15.06.2019	50 дорослих особин. Відпочинок на узбережжі озера.	- // -
- // -	- // -	46.044064	32.885300	15.06.2019	35 дорослих особин. Відпочинок на узбережжі озера.	- // -
- // -.	Каржинські острови та Каржинська затока	46.113886	33.038256	18.06.2019	90 дорослих особин. Харчування та відпочинок	Руденко В.П., Руденко А.Г., Коваленко Т.А.
- // -.	Каржинські острови	46.113886	33.038256	02.07.2019	132 дорослих особин. Харчування та відпочинок	Руденко В.П., Коваленко Т.А.
- // -.	Каржинська затока	46.115790	33.034307	02.07.2019	28 дорослих особин. Харчування.	- // -
- // -	Джарилгацька затока біля коси Медвежої	46.027901	33.016992	10.07.2019	20 дорослих особин. Харчування.	Палясний А.И. Руденко В.П.
- // -	Джарилгацька затока біля Коси Дурілова	46.040772	32.815339	08.08.2019	60 дорослих особин. Харчування	- // -
<i>Platalea leucorodia</i> L.	о. Джарилгач, Урочище Пиндики	46.040414	32.880499	04.05.2019	1 особина. Харчування в озері	Чаплігіна А.Б., Надточий А.С., Руденко В.П. та ін.
- // -	Каржинські острови, Джарилгацька затока	46.113968	33.039168	18.06.2019	4 дорослі особини біля островів	Руденко В.П., Коваленко Т.А., Руденко А.Г.
- // -	- // -	46.113046	33.038245	18.06.2019	5 гнізд: 1 гніздо з трьома 1-2 денними пташенятами; 1 гніздо з двома яйцями; 3 гнізда – пусті.	- // -
- // -	- // -	46.113968	33.039168	02.07.2019	2 дорослі особини біля островів	Руденко В.П., Коваленко Т.А.
- // -	- // -	46.113046	33.038245	02.07.2019	5 гнізд: 1 гніздо з трьома 14-15 денними пташенятами; 4 гнізді - пусті	- // -
<i>Cygnus bewickii</i> Yarell	Сільгоспугіддя в районі с. Лазурне та Джарилгацької затоки	46.064636	32.311603	16-18.12.2019	1 помічена GPS-передавачом особина. Знайдена мертвою.	Мезєнов А.С., Морозов В., Чернічко І.І., Корзюков А.І.
<i>Anas strepera</i> L.	Урочище Мар'їн Гай	46.119776	32.870875	04.04.2019	1 самець, на озері	- // -
- // -	- // -	46.119776	32.870875	28.05.2019	4 самця і 1 самиця на озері. Можливе гніздування	- // -
- // -	Урочище Цукури	46.114734	32.860640	28.05.2019	9 особин на озерах	- // -

Вид	Місце знахідки	Координати у десятинній системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
- // -	Джарилгацька затока біля с. Лазурне	46.067695	32.543474	12.09.2019	6 особин. Відпочинок на косі	Руденко В.П., Коваленко Т.А., Палясний А.І.
<i>Somateria mollissima</i> L.	о. Джарилгач, узбережжя Каркінітської затоки	46.010877	33.055690	02.05.2019	8 особин, самці. Відпочинок на березі затоки	Чаплігіна А.Б., Надточий А.С., Руденко В.П. та ін.
- // -	- // -	46.006704	33.030799	03.05.2019	17 особин, самці. Відпочинок на березі затоки	- // -
- // -	о. Джарилгач, Урочище Маяки	46.011831	33.077834	05.05.2019	4 особини (3 самця та 1 самиця)	Руденко В.П.
- // -	- // -	46.017196	33.077663	12.06.2019	15 особини, самці	- // -
- // -	о. Джарилгач, узбережжя Каркінітської затоки	46.007062	33.019126	12.06.2019	37 особин, самці та молоді птахи (6 особин). Відпочинок на березі затоки	- // -
- // -	- // -	46.008493	33.042644	12.06.2019	12 особин, самці. Відпочинок на березі затоки	- // -
<i>Mergus serrator</i> L.	о. Джарилгач, узбережжя Каркінітської затоки, район мисливських будиночків	46.008493	33.042644	02.05.2019	2 особини (самці). Відпочинок на березі затоки	Чаплігіна А.Б., Надточий А.С., Руденко В.П. та ін.
<i>Haliaeetus albicilla</i> L.	Степна ділянка за с. Красне, Скадовського району	46.115287	32.738260	15.01.2019	Зимівля. 1 доросла особина. Сиділа в степу, в 300 м від траси.	(Руденко та ін., 2019)
- // -	Джарилгацька затока біля урочища «Вітряки»	46.104525	32.650998	15.01.2019	Зимівля. 1 особина. Летіла над затокою	(Руденко та ін., 2019)
- // -	Джарилгацька затока біля с. Лиманське, Скадовського району	46.099213	32.664130	15.01.2019	Зимівля. 1 молода особина сиділа на узбережжі затоки	(Руденко та ін., 2019)
- // -	м. Скадовськ, біля порту	46.105846	32.906216	15.01.2019	1 доросла особина пролетіла над затокою в східному напрямку.	(Руденко та ін., 2019)
<i>Buteo rufinus</i> Cretzschm.	Урочище Цукури	46.118119	32.864686	04.04.2019	1 особина. Політ над степом	Руденко В.П., Коваленко Т.А.
<i>Falco peregrinus</i> Tunst.	о. Джарилгач, район кордону	46.019394	33.011640	01.05.2019	1 особина. Політ у східному напрямку	Литвиненко С.М., Чаплігіна А.Б., Надточий А.С. та ін.
<i>Grus grus</i> L.	м. Скадовськ	46.112584	32.906567	04.03.2019	Проліт зграй в ночі	Коваленко Т.А.
- // -	о. Джарилгач, Коса Глибока	46.028303	32.928341	08.05.2019	8 особин, відпочинок біля озера	Чаплігіна А.Б., Надточий А.С., Руденко В.П. та ін.
<i>Charadrius alexandrinus</i> L.	Урочище «Цукури», околиці м. Скадовськ	46.065551	32.521735	04.04.2019	Приліт на місце гніздування. 7 особини.	Руденко В.П., Коваленко Т.А.
- // -	о. Джарилгач, коса Глибока	46.028303	32.928341	04.05.2019	1 особина на озері. Гніздування.	- // -
- // -	Урочище «Цукури», околиці м. Скадовськ	46.065551	32.521735	28.05.2019	Гніздування. 2 особини (пара)	Руденко В.П., Коваленко Т.А.
<i>Himantopus himantopus</i> L.	Урочище «Цукури», околиці м. Скадовськ	46.070296	32.513389	04.04.2019	Перша реєстрація на ділянці. 3 особини.	- // -

Вид	Місце знахідки	Координати у десятигрібній системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
- // -	- // -	46.070296	32.513389	25.04.2019	Гніздування. 2 особини.	- // -
- // -	- // -	46.070296	32.513389	13.05.2019	Гніздування. 4 особин (2 пари).	- // -
- // -	- // -	46.080654	32.479480	28.05.2019	Гніздування. 2 особини	- // -
- // -	- // -	46.070296	32.513389	27.06.2019	Відпочинок. 1 особина в стефу.	- // -
- // -	Коса Каржинська	46.113276	33.030093	2.07.2019	1 особина на озері.	- // -
- // -	Узбережжя Джарилгацької затоки, урочище «Цукури», околиці м. Скадовськ	46.117418	32.850951	31.07.2019	1 особина на березу затоки.	- // -
- // -	Урочище Мар'їн Гай	46.113401	32.829722	31.07.2019	1 особина біля озера в стефу.	- // -
<i>Recurvirostra avosetta</i> L.	Урочище «Цукури», околиці м. Скадовськ	46.070296	32.513389	28.05.2019	Гніздування. 4 особини (2 пари). Гніздо з 4-ма яйцями.	- // -
- // -	- // -	46.070296	32.513389	28.05.2019	Відпочинок та харчування. 1 особина.	- // -
- // -	Коса озера Устрічне, с. Лазурне, Скадовського району	46.080654	32.479480	10.07.2019	Гніздування. 30 особин: дорослі з молодими птахами (до 10 пар).	- // -
<i>Haematopus ostralegus</i> L.	Урочище «Цукури», околиці м. Скадовськ	46.070296	32.513389	02.04.2019	Приліт на ділянку. 2 особини харчуються на мілководді.	- // -
- // -	- // -	46.070296	32.513389	04.04.19	2 особини. Відпочинок на березі затоки.	- // -
- // -	- // -	46.070296	32.513389	25.04.2019	1 особина на березі затоки.	- // -
- // -	о. Джарилгач, озера району кордону лісників	46.024608	33.020115	01.05.2019	2 особини. Відпочинок на березі озера	Чаплиціна А.Б., Надточий А.С., Руденко В.П., інші
- // -	о. Джарилгач, Коса Глибока	46.031819	32.960549	03.05.2019	Гніздування. 3 особини.	- // -
- // -	о. Джарилгач, східний мис	46.016532	33.077450	05.05.2019	5 особини. Міграція.	Руденко В.П.
- // -	о. Джарилгач, озера в районі кордону лісників	46.023803	33.037796	08.05.2019	1 особина. Харчування	- // -
- // -	Урочище «Цукури», околиці м. Скадовськ	46.070296	32.513389	13.05.2019	1 особина на узбережжі.	Руденко В.П., Коваленко Т.А
- // -	о. Джарилгач, Коса Мілка	46.041441	32.893601	30.05.2019	Гніздування на косах і острівках (ур. Пиндики). 10 особин (5 пар)	Руденко А.Г., Руденко В.П., Коваленко Т.А
- // -	Коса озера Устрічне, с. Лазурне, Скадовського району	46.080654	32.479480	31.05.2019	Гніздування. 2 особини (пара).	Руденко В.П., Коваленко Т.А
- // -	о. Джарилгач, Коса Мілка	46.057406	32.863054	08.06.2019	Гніздування. 3 особини	Руденко В.П.

Вид	Місце знахідки	Координати у десятинній системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
- // -	Каржинські острови, Джарилгацька затока	46.113968	33.039168	18.06.2019	Гніздування. 4 особини (2 пари)	Руденко А.Г., Руденко В.П., Коваленко Т.А
- // -	Коса Каржинська	46.113276	33.030093	18.06.2019	Гніздування. 2 особини (1 пара)	- // -
- // -	Урочище Мар'їн гай	46.118110	32.871457	27.06.2019	Гніздування. 2 особини (пара)	Руденко В.П., Коваленко Т.А
- // -	Урочище Цукури	46.115105	32.859741	27.06.2019	Гніздування. 2 особини (пара)	- // -
- // -	- // -	46.115046	32.863217	01.07.2019	3 особини. Відпочинок на березі затоки	- // -
- // -	Каржинські острови, Джарилгацька затока	46.113968	33.039168	02.07.2019	4 особини. Відпочинок на косі західного острова	- // -
- // -	о. Джарилгач, Озера в урочищі «Маяки»	46.017724	33.051529	01.08.2019	1 особина. Відпочинок на озері	Руденко В.П.
<i>Gallinago media</i> Lath.	о. Джарилгач, Коса Синя	46.026813	33.027389	01.05.2019	1 особина	Литвиненко С.М., Євтушенко Г.О.
<i>Numenius arquata</i> L.	о. Джарилгач, Озера в районі кордона	46.018395	33.021102	02.05.2019	Міграція. 6 особин. Харчування на озерах	Чаплигіна А.Б., Надточий А.С., Руденко В.П., інші
- // -	о. Джарилгач, урочище «Пиндики»	46.037941	32.895446	04.05.2019	1 особина. Харчування на озері	- // -
- // -	о. Джарилгач, Коса глибока	46.032638	32.949777	07.09.2019	Осіньна міграція. 3 особини. Харчування на озерах	Руденко В.П.
<i>Numenius phaeopus</i> L.	о. Джарилгач, Коса Глибока	46.038179	32.941534	03.05.2019	Міграція. 1 особина біля озера	Чаплигіна А.Б., Надточий А.С., Руденко В.П., інші
<i>Glareola pratincola</i> L.	Урочище Цукури	46.116950	32.865749	28.05.2019	В степу на узбережжі. 5 особин	Руденко В.П., Коваленко Т.А
<i>Sterna albifrons</i> Pall.	Урочище Цукури, узбережжя затоки	46.116281	32.872926	28.05.2019	Відпочинок на березі. 4 особини. В зграї із 40 особин крячка рябодзьобого (<i>Thalasseus sandvicensis</i> Lath.)	- // -
- // -	с. Лазурне Скадовського району, озеро Устричне	46.080779	32.480551	10.07.2019	3 особини, на березу озера Устричного	- // -
<i>Hydroprogne caspia</i> Pall.	о. Джарилгач, східний мис	46.016532	33.077450	05.05.2019	1 особина у клубі мартинівих птахів.	Руденко В.П.
- // -	Урочище Цукури, узбережжя затоки	46.116868	32.863163	28.05.2019	4 особини. В зграї із 40 особин крячка рябодзьобого (<i>Thalasseus sandvicensis</i> Lath.)	Руденко В.П., Коваленко Т.А
- // -	Каржинські острови, Джарилгацька затока	46.113968	33.039168	18.06.2019	6 особин (3 пари). Гнізд не знайдено. Тримались з іншими видами на косі.	Руденко А.Г., Руденко В.П., Коваленко Т.А
- // -	Урочище Цукури, узбережжя затоки	46.116868	32.863163	27.06.2019	1 особина у зграї мартинів звичайного (<i>Larus ridibundus</i> L.)	Руденко В.П., Коваленко Т.А

Вид	Місце знахідки	Координати у десятичній системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
- // -	Урочище Цукури, узбережжя затоки	46.116281	32.872926	01.07.2019	1 особина у зграї мартина звичайного (<i>Larus ridibundus</i> L.)	- // -
- // -	Узбережжя Джарилгацької затоки, с. Лазурне	46.067084	32.544324	12.09.2019	2 особини. Осіння міграція.	- // -
<i>Columba oenas</i> L.	о. Джарилгач, район кордону	46.019371	33.016618	01.05.2019	Міграція.	Литвиненко С.М., Євтушенко Г.О.
<i>Lanius senator</i> L.	о. Джарилгач, район кордону	46.019371	33.016618	01.05.2019	1 особина. Міграція	- // -
<i>Emberiza melanocephalus</i> Scop.	о. Джарилгач, район кордону	46.019371	33.016618	04.05.2019	1 особина. Міграція	. Чаплигіна А.Б., Надточий А.С., Руденко В.П., інші
<i>Delphinus delphis</i> L.	Джарилгацька затока на шляху до Коси Медвежої на о. Джарилгач	46.022684	33.024146	14.05.2019	30 особин (5 зграй), супровід човна. Зграї пішли на схід.	Коваленко Т.А.
- // -	Джарилгацька затока на шляху до Коси Мілкої на о. Джарилгач	46.076009	32.866754	30.05.2019	3 особини. Супровід човна. Зграя пішла на схід.	Руденко А.Г., Руденко В.П., Коваленко Т.А.
- // -	Джарилгацька затока на шляху до урочища «Маяки»	46.071960	32.948808	20.06.2019	8 особин (2 зграї)	Коваленко Т.А.
- // -	- // -	46.050996	33.018846	20.06.2019	6 особин	- // -
- // -	Джарилгацька затока, мис о. Джарилгач	46.023349	33.099870	23.06.2019	4 особини	- // -
- // -	Джарилгацька затока на шляху до урочища «Маяки»	46.019088	33.066095	15.07.2019	4 особин	- // -
<i>Phocoena phocoena</i> L.	Джарилгацька затока на шляху до урочища «Маяки»	46.016316	33.069700	20.06.2019	1 особина	- // -
<i>Tursiops truncatus</i> Montagu	Каркінітська затока поблизу урочища Маяки (о. Джарилгач)	46.012114	33.068499	04.05.2019	2 особини, зграя пішла на схід	Руденко В.П.
- // -	Джарилгацька затока, мис о. Джарилгач	46.015989	33.083905	23.06.2019	7 особин	Коваленко Т.А.

Література

1. Руденко А.Г., Руденко В.П., Гусарчук Е.В. Учети птиц на о. Джарилгач в августе 2018г. Бюллетень РОМ: Итоги регионального орнитологического мониторинга. – Вып.13. Август 2018 г. / Под ред. И.И. Черничко. – 2019. – с.18-19.
2. Руденко В.П., Коваленко Т.А. Інвентаризація орнітофауни степової ділянки материкових урочищ «Марін Гай» та «Цукури» Національного природного парку «Джарилгацький». Біорізноманіття степової зони України: вивчення, збереження, відтворення (з нагоди 10-річчя створення Національного природного парку «Меотида») // Праці науково-технічної конференції (с.Урзуф, 16-18 жовтня 2019 року) / Серія «Conservation Biology in Ukraine». – Вип.13 – Слов'янськ: Видавництво «Друкарський двір», 2019. – с.145-150.
3. Руденко В.П., Коваленко Т.А., Руденко А.Г. Зустрічі окремих рідкісних видів хребетних тварин в Національному природному парку «Джарилгацький» (2013- початок 2019рр.). – Матеріали до 4-го видання Червоної книги України. Тваринний світ / Серія: «Conservation Biology in Ukraine». – Вип.7, Т.3. – Київ, Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України, 2019. – с. 280-287.